

Večernik

V. (XII.), štev. 64

Maribor, petek 20. marca 1931

»JUTRA«

Značaj raznih nedelje in praznikov vsak dan ob 16. uri

Račun pri poštnem ček zav. v Ljubljani št. 11.409

Vredn. mesečno 10 Din, dostavljen na dom pa 12 Din

Telefon:

Uredn. 2440 Uprava 2455

Uredništvo in uprava: Maribor, Aleksandrova cesta št. 13

Oglasi po tarifu

Oglase sprejema tudi oglasni oddelček »Jutra« v Ljubljani, Prešernova ulica št. 4

Velika železniška nesreča v Franciji

KATASTROFA JE ZAHTEVALA TUDI 10 ČLOVEŠKIH ŽIVLJENJ, VEČ POTNIKOV PA JE BIL TEŽKO RANJENIH.

PARIZ, 20. marca. Preteklo noč se je pripetila na progi Pariz—Bordeaux na postaji Etampes težka železniška nesreča. Neki brzovlak, ki se na tej postaji ne ustavlja, je vozil skozi postajo s hitrostjo 80 km na uro. V trenutku, ko je šel vlak preko neke kretnice, je službujoči železničar kretno obrnil, na kar se je vlak raztrgal na dva dela. Lokomotiva s tremi vozovi je drvela dalje, dočim so ostali vozovi, jedilni, poštno-ambulančni in 3 potniški, skočili s tira. Pri tem je jedilni voz trčil s tako silo na prazno garnituro nekega lokalnega vlaka, ki je stal na stranskem tiru, da je bilo nekaj vozov popolnoma razbitih.

Nesreča je zahtevala 10 smrtnih žrtev, 20 oseb pa je bilo težko ranjenih. Od težko ranjenih sta dva kasneje umrla v bolnici, eden pa se bori s smrtjo. Med smrtnimi žrtvami je tudi angleški državljani Wittman, pri katerem so našli veliko svoto denarja, dočim je bil njegov brat težko ranjen in ima poškodbe po vsem telesu. Med mrtvimi je dalje nemški vseučiliški profesor dr. Dhomer, ki je bil na potu v Madrid, da predava na tamkajšnji univerzi, in pa župan svetovno znanega zdravilišča in letovišča v Biaricu, Aristide Petit.

dar se bo nadvojvoda Albreht priključil opoziciji. Po sedanjih prilikah nimata pa upanja, da bi bila izvoljena. —

Tragedija naših rojakov

TRST, 20. marca. Te dni so sredi noči prišli na tovornih avtomobilih v Boršt pri Trstu mnogobrojni fašisti in karabinjerji in vdrl v hišo Petaroša, kojega tri sinove je sodišče v Trstu in contumaciam obsodilo radi sabotaže in nedovoljenega prekoračenja meje. Zavlekli so očeta obsojenih v sranci na cesto in zahtevali, da jim pove, kje so sinovi. Ker jim ni mogel dati odgovora, so ga stransko trpinčili in ga pustili nezvestnega in v krvi na cesti. Še tisto noč so našli sosedje starčka, krvavečega iz več ran, in ga odpeljali v hišo. Tam pa je našel revež svojo hčerko mrtvo. Vsled strahu jo je zadela kap.

Skrivnostni zločin

BRUSELJ, 20. marca. Sredi mesta so odkrili skrivnostni zločin, ki pa še ni pojasnjen. Ko je hotel neki italijanski trgovski potnik, čegar ime še ni ugotovljeno, stopiti v neko gostilno, se je pripeljal mimo avto, in šofer je za hip ustavil. V tem trenutku je neznanec, ki je bil v avtu, oddal na italijanskega trgovskega potnika tri strele iz revolverja, nakar je avto z divjo hitrostjo nadaljeval vožnjo. Smrtno nevarno zadetega Italijana so takoj odpeljali v bolnico, kjer se bori s smrtjo. Zdravniki nimajo nobenega upanja, da bi mu mogli rešiti življenje. Splošno se domneva, da gre za

obračunavanje med fašisti in protifašisti. Policija je odredila strogo preiskavo, da dožene vzroke zločina. Morilca kljub skrajnim naporom dosedaj še niso mogli izslediti.

Nesreča na morju

LONDON, 20. marca. Nedaleč od rtiča Erina se je pri otoku Mame v irskih vodah pripetila ladijska katastrofa, ki je zahtevala 9 človeških žrtev. Iz Glasgowa prihajajoči parnik »Citrine« je zadel na neko pečino in ga najbrže sploh ne bo več mogoče rešiti. Sunek je bil tako močen, da je pri tej priliki cela vrsta ljudi padla v morje in jih je 9 našlo smrt v valovih.

Tragična smrt uglednega moža.

Včeraj zjutraj so našli pasanti, ki so prihajali po državni cesti od severa proti Mariboru, v bližini vile, ki je bila svoj čas last g. dr. Bogumila Vošnjaka, ob cesti z glavo v jarku ležati 51-letnega posestnika, občinskega odbornika in sodnega čenila iz Košakov g. Ruperta Pirherja. Mož je bil že mrtev. Zadušil se je v vodi obcestnega jarka, ki je je bilo 15 do 20 cm. Takoj obveščeni pogrebni zavod je truplo prepeljal v mrtvašnico na Pobrežju, kjer je bila izvršena obdukcija in kjer bo jutri ob 16. pogreb. Pirher je šel v noči na Jožefovo nekoliko po polnoči proti domu in ga je najbrže na mestu, kjer je obležal, zadela kap. V nezavednosti se je udušil, ker je padel z glavo naravnost v vodo v jarku. —

Človek v plamenih.

V sredo zvečer so v baraki trgovca z delikatesami in lastnika točilnice na Meljski cesti 76, Frana Marka, nekateri slavili Jožefa nekaj čez polnočno uro. Med njimi je bil tudi 22letni natak restavracije Union Franc Krabonja, ki se je po končani zabavi brez vednosti gospodarja barake splazil spat v podstrešje. Na Jožefovo krog 2. zjutraj pa so opazili pasanti, da se vali iz barake dim in čuli so tudi že iz podstrešja prasketanje ognja. Vdrl so v barako in zbudili gospodarja in ženo. Iz pisarne »Drave« so telefonirali požarni brambli, ki je bila v hipu z dvema brizgalnoma na licu mesta. V tem času pa je skočila iz podstrešja na cesto — goreča baklja. Bil je natak Krabonja, ki je bil v plamenih in že ves črn in ožgan. Z rešilnim avtom so ga prepeljali v bolnico, kjer pa se bori s smrtjo, ker je njegovo stanje brezupno. Gasilci so po dveurnem naporu delu rešili vsaj polhišvo iz goreče barake. Škode je krog 100.000 Din, je pa krita z zavarovalnino. Kako je ogenj nastal, se gotovo ne ve, verjetno pa je — ker je pričelo goreti v podstrešju — da je Krabonja zaspal z gorečo cigareto.

Z vrelo kavo se poparil.

Štiriletni vnuk podnajemnice Zofije Grabič v Trstenjakovi ulici 20, Petek Otmar, se je na Jožefovo igral pri babici v kuhinji. Pri tem je zagrabil za lonec, ki je bil poln vroče črne kave, in si razlil kavo po obrazu in prsih. S težkimi opeklinami so ga z rešilnim avtom odpeljali v bolnico. —

Oddaja zgradbe dveh dvonadstropnih stanovanjskih hiš v Mariboru

se bo vršila potom ofertalne licitacije dne 15. aprila t. l. pri gradbenem oddelku direkcije državnih železnic v Ljubljani. (Oglas je na vpogled v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani, pogoji, proračuni in načrti pa pri istem oddelku).

Resnica o razorožitvi premaganih

Med drugim je bil na mirovni konferenci v Parizu sprejet tudi sklep, da premagane države Nemčija, Avstrija, Madžarska, Bolgarija in Turčija ne smejo več vzdrževati stalne redne vojske. Dovoljena jim je bila le najeta vojska za vzdrževanje domačega miru in reda, policija žandarmerija in obmejna straža. Obenem jim je bilo prepovedano izdelovanje kakršnega koli orožja, pred vsem topov, strojnih pušk, tankov, aeroplanov, podmornic ter municije. Stare zaloge so bile deloma zaplenjene na korist zmagovalnih zaveznikov, deloma pa uničene. Tudi prejšnje tovarne za orožje, municijo in sploh vojni material, so se morale spremeniti in reorganizirati v mirovne svrhe.

Vse to je bilo spočetka tudi zares več ali manj temeljito izvršeno, za nadaljnjo kontrolo pa so bili postavljeni posebni zavezniški komisariji v Berlinu, na Dunaju, v Budimpešti, Sofiji ter v Carigradu. Že kmalu po sprejemu tega sklepa se je pa dogodil v Turčiji prevrat, ki je izvedbo razorožitve in uvedbo kontrole sploh onemogočil. Bila je to Kemalova revolucija, ki je Turčijo zopet dvignila do popolne samostojnosti in enakopravnosti. Od tedaj dalje Turčija ni več spadala med one države, ki jim je oboroževanje prepovedano. Tako se je zrušil prvi stebel splošnega načela.

Prav tako pa so se polagoma skušale otresti prepovedi oboroževanja tudi vse ostale premagane države. Prosile so najprej za dovoljenje, da smejo povečati svoje najemniške čete, in sicer pod pretvezo komunistične nevarnosti, kar jim je bilo, vsaj Nemčiji, deloma tudi priznано. Potem so nastopile za odstranitev razorožitvenih komisarijev in so tudi to dosegle. Danes kontrolnih komisij ni več niti v Berlinu, niti v Budimpešti, Sofiji in na Dunaju. Naposled so pa prišle na vrsto še razne javne in tajne pogodbe med premaganimi in poednimi zmagovalci, tako n. pr. med Madžarsko in Italijo ter Bolgarijo in Italijo, po katerih se pod plaščem zavezništva nemoteno kršijo razorožitvene določbe mirovnih pogodb. Mimo tega pa delujejo v vseh premaganih državah številne privatne organizacije, ki niso prav nič drugega, kakor rezervne bojne formacije, n. pr. Stahlhelm, Heimwehr, Prebujajoči se Madžari, Makedonstvujoči itd. Orožje in municijo dobivajo deloma iz domačih tajnih tovarn, deloma pa od svojih zaveznikov. Iz raznih let so nam dobro znane številne afere zaradi uvažanja orožja na Madžarsko iz Italije ter v Nemčijo iz Rusije.

Toda ne samo tajno, tudi javno se premagane države oborožujejo in vzdržujejo velike čete redne vojske.

Grof Bethlen o neuspehu ženevske gospodarske konference

BUDIMPEŠTA, 20. marca. Ministrski predsednik grof Bethlen je sprejel deputacijo madžarskih gospodarskih krogov in ji izjavil med drugim, da bo radi neuspeha zadnje ženevske gospodarske konference moralo priti do čisto nove orijentacije gospodarske politike v Evropi. Med agrarnimi in industrijskimi državami bo moralo priti do sporazuma na podlagi preferenčnih carin. V to svrhu pa je nujno potrebna sklenitev trgovinskih pogodb med posameznimi državami.

„Zeppelin“ poleti v Egipt

KAIRO, 20. marca. Angleška vlada je dovolila zrakoplovu »Grof Zeppelin«, da poleti v Egipt. Zrakoplov bo odplul iz Friedrichshafna v Severno Afriko preko Balkana.

Kandidature Habsburgovcev na Madžarskem

BUDIMPEŠTA, 20. marca. V političnih krogih se pripravljajo na nove volitve, dasi še ni zanje določen rok. Čuje se, da nameravata tokrat kandidirati tudi dva člana habsburške rodbine, ki se hočeta posvetiti aktivni politiki: nadvojvoda Albreht, sin nadvojvode Friderika, ki bo kandidiral v Debrecinu, in nadvojvoda Josip Franjo, sin nadvojvode Josipa, ki bo nastopil kot kandidat v Budimpešti. Oba bosta kandidirala izven strank, ven-

Tako je znanj nemški publicist Carl Mertens v reviji »Die Zeit« prav te dni dokazal, da ima Nemčija, torej »razorožena« Nemčija, stalno pod orožjem 100.000 vojakov, 50.000 vojaško organiziranih policajev, 32.000 železniške brambe ter 70 do 80 tisoč obmejnih stražnikov. Tako je tedaj v Nemčiji stalno pod orožjem najmanj 250.000 mož, dočim jih je v »oboroženi« Franciji, brez kolonijalnih čet, efektivno le krog 270.000, tedaj samo 20.000 več. Prav tako je pa tudi zanimivo, da izdaja Nemčija za svojo vojsko skoraj točno toliko kakor Francija. Prva ima v proračunu 18 milijard, druga pa s kolonijami, mornar-

rico, utrdkami itd. 19 milijard frankov.

Iz vsega tega se jasno vidi, da je vsa »razorožitev« premaganih držav zelo relativna in v svojem poslednjem bistvu le navidezna. Vse štiri: Nemčija, Avstrija, Madžarska in Bolgarija bi v slučaju nove vojne lahko v najkrajšem času postavile na svoje meje prav take armarje, kakor če ne bi bile »razorožene«. Za to bi jim bilo treba samo uvesti še splošno vojaško obveznost, kar bi se lahko zgodilo v 24 urah brez vseh zaprek. Tako je tedaj tudi ta ukrep in rezultat mirovnih konferenc postal — udarec v vodo.

Položaj naše mlinske industrije

LANI SMO IZVOZILI KOMAJ ZA KAPACITETO ENEGA MLINA. — KJE TI-ČE RAZLOGI ZA ZASTOJ?

V naši državi je skupno 750 mlinov s celokupno kapaciteto 650 vagonov dnevno. Motorne sile teh mlinov znašajo skupno 22.000 HP, zaposlenih je v njih okrog 10.000 delavcev.

Stanje naše mlinske industrije je prav žalostno. Ker rabijo evropske uvozne zemlje letno 100.000 vagonov tuje pšenične moke, smo mi seveda le malo sodelovali v zadnjih letih pri zadoščanju teh zahtev. 1924. leta je znašal naš izvoz pšenične moke 6032 vagonov v vrednosti 238 milijonov dinarjev; 1926. leta 3478 vagonov v vrednosti 163 milijonov dinarjev; 1927. leta 2585 vagonov v vrednosti 80 milijonov dinarjev; 1928. leta 1642 vagona v vrednosti 36 in končno v 1929. letu samo 1060 vagonov v vrednosti 34 milijonov dinarjev. V prvi polovici 1930. leta je bilo izvoženih 410 vagonov v vrednosti okrog 13 milijonov dinarjev.

Druga akademija

Če uvažujemo, da je dnevna kapaciteta naše mlinske industrije okrog 650 vagonov, znači to, da nam je uspelo v preteklem letu eksportirati baš enodnevno kapaciteto. Ali: mlin (povprečni trgovski) izdelava 3 vagone, kar da letno 900 vagonov. Torej predstavlja lanskeletni celokupni izvoz kapaciteto srednje velikega trgovskega mlina.

Madžarska ubira v tem pogledu druge strune. Tako je na primer izvozila v 1928. letu za 890, v letu 1929 pa za 1050 milijonov dinarjev. Dočim je izkoriščena celokupna kapaciteta naših mlinov jedva za 20 odstotkov, so izkoriščeni madžarski mlini za 48%.

Razlogi zastoja v mlinski industriji so različni. Ker so prišle industrijske zemlje do preprečanja, da uporaba njihovih predmetov v agrarnih zemljah stalno pada, da se pa brezposelnost v njihovih zemljah stalno veča in to neprimerno bolj kot v agrarnih zemljah, zato so se

preorijentirale v nabavljanju poljedelskih proizvodov, na drugi strani pa povečale svojo žitno produkcijo. Visoke zavarovalne carine onemogočajo uvoz naših proizvodov v industrijske zemlje in se je zato po vojni silno razširila mlinska industrija v prejšnjih konzumnih zemljah, odnosno pokrajinah kot v: Nemčiji, Čehoslovaški, Franciji, Italiji, Avstriji. Vse navedene države reflektirajo v glavnem le na uvoz nepredelanih žit, dočim opravljajo mletje s svojo industrijo in s svojimi delavci.

Nadaljnji razlog leži v dumpingu, pod katerim spravljajo Američani in Avstranci na tržišča v ČSR, Švici, Italiji, Nemčiji itd. svoja kvalitativno prvovrstna žita. Nič manj pa ni nevaren specijelno za nas dumping, ki ga izvaja madžarska vlada z geslom: »Izvoz za vsako ceno!« Madžarska vlada daje svojim izvoznikom nagrade, razne tarifyne olajšave in končno oprostitev vseh davkov za službeni promet. Številke bodo najbolje prikazale, kako forsira madžarska vlada izvoz: 100 kg pšenice, postavljene na po-

Sokola Maribor I.

stajo Barč in namenjene v Italijo, stane skupno 70 Din, nadaljnjih 87 Din pa dobijo izvozniki od države v obliki raznih nagrad in subvencij.

Zato je potrebno v prvi vrsti delati na to, da preide velik del našega življa od koruzne na prehrano s pšenično moko. S to preorijentacijo bo doseženo dvoje: povečala se bo uporaba belih mok, ki se ne morejo izvažati, na drugi strani pa se bo radi manjše uporabe koruze za ljudsko prehrano povečalo pitje svinj.

Nadalje je treba poskušati doseči, da bi se moglo pripeljati naše blago do mej uvoznih držav pod najugodnejšimi prevoznimi tarifami. Z ugodnimi trgovskimi pogodbami pa je treba osigurati znižanje uvoznih carin.

Mariborski in dnevi drobiž

Visok poset v Mariboru.

Povodom današnje dvajsetletnice škofovanja mariborskega knezoškofa g. dr. Andreja Karlina sta prispela včeraj popoldne v Maribor zagrebški metropolit g. dr. Ante Bauer v spremstvu svojega osebnega tajnika monsignora g. dr. Slamiča ter ljubljanski nadškof g. dr. Gregor Rožman. Danes ob 10. je bila v stolnici slovesna maša. Tudi so se vršile važne konference vseh treh cerkvenih dostojanstvenikov. —

Obrtniški praznik v Mariboru.

Včeraj dopoldne so proslavili mariborski obrtniki, kakor v ostalih delih banovine tudi v Mariboru pod vodstvom agilenega obrtnega društva svoj obrtniški praznik. Proslava se je vršila v veliki dvorani Narodnega doma. Udeležba obrtnikov je bila njihovi znani zavednosti primerna. Zelo mnogobrojno se je pa zbrala obrtniška mladina, predvsem vajenci in vajenke pod vodstvom ravnatelja obrtne nadaljevalne šole gospoda Finka z ostalim učiteljstvom. Omladina je bila k tej proslavi letos prvič pritegnjena in po proslavi tudi po zaslugi gospe Kitzlerjeve obilno pogoščena. Pozdravni nagovor je izrekel predsednik obrtnega društva g. Kvas, nakar je v imenu učiteljstva g. ravnatelj Fink pozdravil mladino. Glavni točki ste bili predavanja g. Zdravca iz Središča in g. Založnika iz Maribora, ki sta oba obravnavala seda-

v soboto 21. marca

nji položaj obrtništva in razmerje obrtniškega naraščaja do učnih gospodarjev, do družbe, države in naroda. Kralju je bila med burnim odobravanjem občinstva odposlana udanostna brzojavka. Potek proslave je bil prav lep in je v največji meri zadovoljil vse, ki so bili navzoči. Udeležba pa je ponovno pokazala, kako pravilno postopa naše obrtno društvo, ko v zadnjem času posveča večji del svojega dela dobri duševni in telesni vzgoji obrtniškega naraščaja, ker se tako delo med samostojnim obrtništvom prerada izkaže kot brezplodno.

Jožefovanje v Studencih

je poteklo brez vsakega incidenta. Ogromna množica »romarijev« se je do poznega večera pomikala po silno blatnih cestah. Cenili so jih na 20.000, vendar je večina prodajalcev zvečer z vidno nevoljo pospravljala svojo robo. Kljub redukciji še niti ostali niso prišli na svoj račun. Bilo je 94 stojnic, 5 vrtiljakov, 2 gugalnici, 2 fotografa, 4 streljšča, 1 smešni paviljon, 1 cirkus in nekaj »čudežnih« kolib. Razmeroma največji promet beleži električni vrtiljak, ki je bil naravnost oblegan. Občinski urad je z ostrimi odredbami in napisi preprečil pretepanje s kuhalicami, kar so obiskovalci »pratra« zelo odobraval. Lep solčni dan je omogočil dostojno čeprav skromno proslavo studenškega patrona. —

Smrtna kosa.

V Studencih, Na obrežju 5a, je umrla davi Katarina Kremer, vdova po skladiščnem mojstru, stara 84 let. —

Avstrijci sistematski izganjajo naše državljanje.

Tekom zadnjih dni je dospelo potom odgona samo v Maribor več sto ljudi iz Avstrije, ki so jih tamošnje oblasti kot brezposelne in nadležne tuje izgnale. Vsak dan prihajajo novi. Pri tem postopajo — kakor vsi izgnanci soglasno izjavljajo — avstrijske oblasti zelo čudno. Prisilijo gospodarje — gre večinoma za delavce na kmetih, — da jim odpovedo, nato pa pridejo orožniki, jim dajo par dni zapora in jih nato izženejo. So med njimi taki, ki so od svojega rojstva, po 20 in več let, neprestano bili v enem in istem kraju Avstrije, imajo pa to nesrečo, da so naši državljani. Kaj ko bi se tudi naše oblasti pričele posluževati enakih sredstev, da se rešimo nepotrebnih ljudi iz Avstrije, ki našim odjedajo kruh?! —

Za naše rojake v Italiji

se je vršila včeraj služba božja z molitvami v baziliki Matere božje v Mariboru ob veliki udeležbi narodnega občinstva. Pevsko društvo »Jadran« je pelo. Tekom dopoldneva pa se je po ulicah vršila zbirka v nacionalno-kulturne svrhe. —

KINO

Grajski:

Od danes dalje:
100% govoreča in zvočna opereta
DIJAK PROSJAČ
Hans Heinz BOLLMANN, Jarmila NOVOTNA.

Union:

Od danes dalje:
NA ZAPADNI FRONTI
100% govoreči zvočni film:

Predstave v obeh kinih ob delavnikih ob 17., 19., 21. uri; ob nedeljah in praznikih ob 15., 17., 19. in 21. uri. Predprodaja dnevno: od 10. do 12. ure na blagajni. XXVI

APOLLO KINO:

Sobota, 21., nedelja, 22., dvojni spored
UDARI! — OGOLJUFANI GOLJUFI.
Fred THOMSEN.

Naša narodna sramota.

Pod tem naslovom smo poročali v številki od 17. tm. o pogrebu gđe Erne Poševce med drugim, da je poklonil na krsto pokojnice celo kamniški nadučitelj venec z nemškim napisom. To informacija smo prejeli od zelo verodostojne

ob 20. uri v telovadnici vojašnice kralja Petra I.

strani. Prizadeti pa nam zagotavlja, da to ne odgovarja resnici, ampak da je bil njegove rodline venec brez napisa. Nismo razloga dvomiti o resničnosti njegove izjave in jo lojalno objavljamo.

Ribiž trg.

Na trgu so bile na prodaj sardele po 16 Din, sipe po 24, morske jegulje po 30 in polenovka po 13—25 za kg. —

Podružnica sadjarskega in vrtnarskega društva v Ljutomeru

priredi na Marijin praznik 25. t. m. ob 8.30 dop. (po 8. maši) v 6. razredu deške šole svoj prvi letošnji sadjarski sestanek, na katerem bo predaval znani naš sadjarski strokovnjak g. Miloš Levstnik iz Celja, predvsem o pomladanskih opravilih v sadonosnikih, kakor o pravilnem sajenju dreves, ssaženju, zatiranju škodljivcev, precepljanju itd. Letos pričakujemo sadno letino, zato bo pouk vsem dobro došel. Pridite saj vsi člani! Pritegnite seboj še svoje prijatelje, posebno še mladino! —

Nezgoda starčka na cesti

Od sv. Martina na Pohorju je prispel po svojem starem običaju 72letni Jožef Grobelnik v Studence, da proslavi svoj god. Stori je to prav temeljito, ker so ga ponoči ob 3. uri našli z zlomljeno desno nogo. Starček je padel na starem ledu in si zlomil desno nogo v členku. — Ponesrečenca so z reševalnim avtom odpremili v splošno bolnico. —

PETEK SOBOTA

THE RECKLIN COMP.
WILLI SCHLESINGER
VELIKA KAVARNA

Ciril Metodova podružnica v Mariboru

priredi v soboto, dne 21. t. m. s pričetkom ob 20. uri v Melju v prostorih g. Frančeka Trafenika družabni večer z godbo in petjem. Vstopnina 2 Din. Vabljeni so vsi prijatelji naše šolske družbe!

Občni zbor turističnega kluba »Triglav« v Mariboru

se bo vršil v nedeljo dne 22. marca ob pol 10. uri v dvorani hotela »Zamorac«.

Nabavljalna zadruga drž. uslužbencev v Mariboru

ima svoj redni letni občni zbor dne 22. marca ob 8.30 dop. v dvorani lastnega doma, Rotovški trg, št. 2. Kot izkustva služi društvena legitimacija oziroma nakupna knjižica. —

Mariborsko gledališče

Petek, 20. marca. Zaprto.

Sobota, 21. marca ob 20. uri »Veriga« ab. C. Kuponi.

Nedelja, 22. marca ob 15. uri »Ciganska ljubezen«. Znižane cene. Zadnjič. —

Ob 20. uri »Čardaška kneginja«. Kuponi.

Iz gledališča: V soboto, 21. t. m. se bo ponovila Finžgarjeva drama iz kmečkega življenja »Veriga«. — V nedeljo, 22. tm. bosta dve glasbeni predstavi: ob 15. uri se bo pela pri znižanih cenah in zadnjič v sezoni priljubljena Leharjeva opereta »Ciganska ljubezen«, zvečer ob 20. uri pa Kalmanova melodijozna in zabavna opereta »Čardaška kneginja«, ki šteje med letošnje najboljše operetne vprizoritve. — Radi obolevosti režiserja H. Tomašiča, ki pripravlja krstno predstavo Reharjevega misterija »Učlovečenje«, se študira sedaj Ljutoineova igra »Leseni konji«, ki je že na repertoarju s prejšnjih sezon. — Kulminacija bo dosegla letošnja operetna sezona z vprizoritvijo Kalmanovega šlagerja »Cirkuska princeza«, ki ga pripravljata režiser Truhovič in dirigent Herzog.

Ljudska univerza v Mariboru.

Drevi bo predaval univerzitetni profesor dr. Ozvald iz Ljubljane o današnji nadkulturi in o zakonu. Gospod profesor bo obravnaval probleme potrebe vzgoje za zakon. —

Predavanje dr. V. Kukovca.

Kot smo že javili, bo v soboto, dne 21. tm. ob 20. uri predaval v mali dvorani Narodnega doma minister n. r. g. dr. Vekoslav Kukovec o češkoslovaškem politiki dr. Karolu Kramešu. Predavanje priredi v proslavo 70letnice rojstva velikega Slovana dr. Kramaša Jugoslov. Češko slovaška liga skupno s Sokolom. JČ liga in Sokol toraj pričakujeta s strani slovansko čutečega občinstva polnoštevilno udeležbo.

Higijenska razstava v Rogaški Slatini.

Zdravstveni dom v Mariboru priredi skupno s podružnico »Svete Vojske« v Rogaški Slatini enotedensko higijensko razstavo z otvoritvijo v nedeljo dne 22. t. m. ob 8.15 dopoldne v društveni dvorani pri Sv. Križu pri Rogaški Slatini. Razstava bo odprta dnevno od 8.—12. in od 2.—6. zvečer in sicer do 29. marca. Ob priliki prireditve razstave same se bo vršilo v razstavnici dvorani tudi več predavanj, katera bodo pojasnjevali filmi oziroma skioptične slike. Za obisk razstave kakor tudi za predavanja se ne bo pobirala nikak vstopnina. Vabimo vse tamošnje okoličane, da v čim večjem številu posetijo razstavo in predavanja. —

Cercle français.

V soboto dne 21. marca ob 20. uri bo predaval v hrvatskem jeziku gospod K. Hegedušić iz Zagreba v dvorani Zadrugne banke o moderni francoski umetnosti od 1850. l. do danes. To predavanje, ki ga bodo spremljale lepe projekcijske slike, bo uvod k razstavi moderne francoske grafike, ki se bo otvorila v nedeljo dne 22. marca ob 11. uri v mali dvorani Uniona. Vstopnina ni. —

Podružnica ferijalnega saveza na drž. moškem učiteljsku

priredi v soboto, dne 21. III. ob 15. uri v slavnostni dvorani na zavodu velik koncert. Na sporedu so izbrane glasbene, oz. pevske točke, ki jih izvajata dijaški orkester, oz. zbor pod vodstvom g. prof. Pahorja. Čisti dobiček je namenjen v prid dijaštva. Vabimo vse prijatelje dijaštva in lepe zabave, da se koncerta v polnem številu udeležijo! —

Oblastni odbor Narodne Odbrane

sporoča vsem svojim članom in vsem narodnim društvom, da bo jutri 21. tm. ob 20. predaval v Narodnem domu podpredsednik Osrednjega odbora N. O., minister v p. g. dr. Vekoslav Kukovec o »dr. Kramašu in slovanskem problemu«, ter vabi k obilni udeležbi! —

Mesto učenosti

MESTECE PASADENA V JUŽNI KALIFORNIJI SEDEŽ ENEGA NAJVEČJIH ZNANSTVENIH ZAVODOV SVETA.

Pred nekoliko leti je bilo ime južno-kalifornijskega majhnega mesteca Pasadene znano le maloštevilnim Evropejcem. To mestoce leži v sosedstvu velikega mesta Los Angelesa in pa v bližini Hollywooda. Danes je Pasadena eno izmed najvažnejših mest, v katerih se goji ameriško znanstvo. Tukaj si je uredil slavni ameriški astronom Hale svoj astrofizikalni laboratorij, ki je brez tekme. Že pred desetimi leti je odkril Hale posebne lastnosti južno-ameriške klime, ki je radi svojega izvanredno čistega in suhega zraka ter radi skoraj neprestano prozornega modrega neba osobito prikladna za astronomska raziskovanja. Na Mount Wilsonu, 1800 m nad Pasadeno, je zgrajena najmodernejša in najpopolnejše urejena zvezdarna na svetu. Da bi se izognil znanstvenemu izoliranju zvezdoslovcev v tem majhnem mestecu, so bile postavljene v Pasadeni na vznožju hriba čisto posebne ustanove. Halov namen je bil osnovati institut, ki bi vsekakor služil znanstvu, ki pa bi ven dar polagal večjo važnost na znanstveno raziskovanje nego puhlemu poročanju podatkov, torej bi bil nekaka mešanica med nemškimi vseučiliščem in strogo znanstvenim zavodom kot na primer Kaiser Wilhelm Institut v Dahlemu. V institut je sprejetih samo pet do šeststo dijakov. Poleg zvezdarne, ki je zgrajena na hribu, so postavljeni še fizikalni, kemijski in tehnični laboratoriji, nadalje laboratorij za visoko napetost do milijona voltov, poleg tega pa še institut, ki se mora baviti s humanistično znanostjo. Hale-ju je uspelo pridobiti za sodelovanje same prvorazredne znanstvenike. V Pasadeno se je preselil veliki fizik Millican, ki si je pridobil svetovno ime s svojimi deli o višinskih žarkih in s teorijo, ki predstavlja epikalno razkritje o električnem sestavu elektrona. V institutu sodeluje in sedi Michelson, ki je zaslovel, ker je postal njegov poskus, ki ga je izvršil pred polovico stoletja, temelj teorije o relativiteti. V institutu delajo učenci raznih narodov. Tukaj srečamo nemške, ruske, madžarske, nizozemske in skandinavске raziskovalce. Pasadeno posejajo mnogi potniki. Vsak ponedeljek imajo v posebni, v to svrhu zgrajeni dvorani predavanja znameniti gostje. Nedavno tega je imel neki znanstvenik iz Nizozemske predavanje in je omenil

Junaška ženska

V Newyorku je umrla te dni Katarina Walker, čuvarica na svetilniku v Robin Reliu. Pred kratkim je slavila 50letnico svojega zvestega službovanja. Pri tej priliki so jo proslavljali kot veliko junakinjo, ki je nič manj kot 250 ljudem rešila življenje in jih iztrgala iz objemov morskih valov. Tudi na dan svojega jubileja je nekemu ponesrečencu rešila življenje. Tragično v življenju te junaske ženske pa je, da sta tako njen mož kakor tudi en vnuk našla smrt v morskih valovih, ne da bi jima mogla priskočiti na pomoč.

Kako se je Sinclair Lewis navadil švedski?

Neki stockholmski list je objavil dosedaj še nepoznano anekdoto o ameriškem pisatelju Sinclairu Lewisu, ki je dobil lani Nobelovo literarno nagrado. Čim je dobil Lewis poziv, da naj pride v Stockholm in dvigne Nobelovo nagrado, se je odločil, da se hoče skupno s svojo ženo naučiti švedski. Hotel je na ta način dokazati, da se lahko v kratkem času toliko priuči švedskemu jeziku, da bo Švede vsaj razumel, ako ga bodo kaj vprašali. Ko pa je prišel v švedsko prestolnico, se je pokazalo njegovo znanje švedskega jezika tako neznatno, da se je mogel švedščine poslužiti samo v hotelu. No, zato pa ga je vsakdo nagovoril v angleščini, med njimi tudi člani Nobelovega komiteja. Ko je bil končno sprejet na dvoru, je Lewisa pričakoval princ Karel, mu segel v roke in ga pozdravil z besedami: »Kaj pravite o našem jeziku, gospod Lewis?« Pisatelj je nato ta-

ob tej priliki predsednik, ki je predstavil publiko govornika, da zaostaja Amerika po številu učenjakov, nagrajenih z Nobelovo nagrado, mnogo za Angleško, Francijo in Nemčijo, posebno pa za Nizozemsko. Predavatelj je odgovoril nato, da ni nobenega mesta na svetu, kjer bi se sešlo relativno tako veliko število učenjakov, ki imajo Nobelovo nagrado, kakor baš v Pasadeni.

Dijaki živijo v internatu, ki ima glavne vire podpor v bogastvu sosednjega Los Angelesa. Najznamenitejši od teh institutov je Athenaeum, luksuzna zgradba, v kateri stanuje tudi mnogo profesorjev. V Athenaeumu prebivajo običajno tudi gostje. Samo ob sebi se razume, da se zahteva od vsakega gosta te izvanredno urejene hiše specijalna marljivost. Če bi kateri gost, ki mu niso znani hišni predpisi, ne vstal pred deveto uro zjutraj, izve na svojo veliko žalost, da je ostal brez zajutka, ki ga servirajo samo do pol devetih.

Razkošne barve kalifornijske obale, modrina, snežne kope gorovja Sankt Antonio in ostalih skupin, vse to daje celi okolici magično lepoto. Do zvezdarne na Mount Wilson vodi iz Pasadene široka avtomobilska cesta. V tej zvezdarini je največje čudo sveta, orjaški teleskop 100 colov, žigar zrcalo ima premer, ki meri dva in pol metra. Posebni teleskop kovi solčno svetlobo v višini 50 m nad zemljo ter jo meče s pomočjo zrcala v globoko klet, kjer potem to svetlobo pri neizpremenljivi temperaturi raziskujejo. Tu raziskujejo nadalje megle ter njih premikanje, solčno svetlobo itd. Vendar v vsem tem niso še zadovoljni Hale in njegovi sodelavci in nameravajo zgraditi nov zrcalni teleskop 200 colov, s premerom zrcala preko 5 metrov. V svrhu konstrukcije tega orjaškega daljnogleda je zgrajen specijalni laboratorij. Težki so namreč problemi, kako tako veliko zrcalo napraviti, kako naj se transportira, kakšen temelj bo potreben za to težo; nadalje mehanika daljnogleda in ura, ki bo določevala z največjo točnostjo premikanje zvezd. Za vsako teh posebnih stvari je sestavljen poseben štab znanstvenikov.

Na mednarodni konferenci fizikov v Pasadeni je sodeloval pred kratkim tudi Einstein.

koj odgovoril: »Jaz ga obvladam, Visokost!« Princ je to nenavadno ugajalo in je nato nadaljeval razgovor z Lewisom v švedščini. Ko ga je vprašal, ali se na Švedskem počuti dobro, je Lewis odgovoril: »Varmland je lep kraj Švedske. Povsod sami hribi in jezera. Vrh tega živi tamkaj tudi znamenita pisateljica Selma Lagerlöf.« Te besede pa so bile tudi vse, kar je Lewis znal švedski. Imel pa je srečo. Princ je najbrže spoznal položaj in ni hotel spraviti slavnega pisatelja v zadrego. Zahvalil se mu je za njegovo pozornost in nato nadaljeval razgovor z njim v angleškem jeziku.

Povratek letalke Ele Beinhorn iz Afrike

Afriška letalka Ele Beinhorn, ki je podpirala s svojim letalom dela ekspedicije raziskovalca Bernatzkija v portugalski Gvineji v Afriki, bo v kratkem zapustila Bissau in se povrnila po zračni progi Timbuktu - Sahara - Italija v Nemčijo. Največja težava na tem poletu bo preskrba s kurivom v Sahari. Vendar je tudi to vprašanje rešeno. Shellov koncern je na 8 postajah deponiral bencin. V enem slučaju je morala Compagnie Transsaharienne, ki vodi avtopromet preko Sahare, spraviti bencin v tanku, ki je vžidan v zemljo, v takozvanem bidonu št. 5, 500 km daleč sredi puščave. Ele Beinhorn bo za ta tank dobila ključ od družbe, da se bo mogla sama preskrbeti s potrebnim bencinom. Povratek je dolg nad 9000 km in bo trebala zanj prilično tri tedne. Vrnila se bo torej v Berlin v prvi polovici aprila, ako ne bo med letom naletela na nepredvidene težkoče.

Najbogatejši možje Italije

V nasprotju z drugimi državami je premoženjska statistika v Italiji tajna. Kot najbogatejši človek v državi se navaja čisto kralj Viktor Emanuel. Njegova privatna last obstoja iz velikega števila obsežnih posestev, palač in drugih stvari. Sploh spada savojska dinastija med najbogatejše vladarske hiše v Evropi.

Poleg italijanskega kralja se označuje kot najbogatejši človek Italije bivši finančni minister Volpi. Njegovo premoženje se sicer ne more primerjati z onimi ameriških denarnih mogotcev, vendar pa je za italijanske razmere zelo veliko. Volpi izvira iz ubožne beneške rodbine. Za svoje bogastvo se ima zahvaliti svoji nenavadni energiji in podjetnosti. Potem ko se mu je po trdem delu posrečilo, da je prišel do majhnega kapitala, je mladi Volpi ustanovil celo vrsto industrijskih in trgovskih podjetij. Dobil je polagoma velik vpliv na italijansko jekleno industrijo in se posvetil gradnji ladij. Že pred vojno je bil znan kot eden najbolj vplivnih finančnikov in industrijalcev Italije.

Tretji najbogatejši mož Italije je senator Agnelli, generalni ravnatelj avtomobilske družbe »Fiat«. Predsednik italijanske svilnate industrije, Riccardo Gualino, tudi velik bogataš, pa je bil nedavno na Mussolinijev ukaz radi nečednih spekulacij aretiran in interniran.

Cesarska krona don Pedra

Krona zadnjega cesarja Brazilije, dona Pedra, ki je ne samo mojstrsko delo zlatarstva, temveč ima tudi zgodovinsko vrednost, je postala sedaj predmet procesa med brazilsko državo in dediči bivše dinastije. Dočim Pedrovi dediči zatrjujejo, da je bila krona last rodbine, pa stoji brazilska država na stališču, da so po padcu dinastije postale vse cesarske insignije s krono vred last države. V prvi instanci je bila krona priznana rodbini dona Pedra, v drugi pa državi. Sedaj se pričakuje razsodba tretje instance. V dobro poučenih krogih domnevajo, da bo najvišje sodišče priznalo cesarsko krono državi, ker ima država baje listine, ki potrjujejo njeno lastninsko pravico. Toda te listine se ne raztezajo na dijamante in dragulje, s katerimi je okrašena krona. Zato ni izključeno, da bodo dragulje, ki predstavljajo zelo visoko vrednost, vzeli iz krone in jih vrnili dedičem zadnjega brazilskega cesarja.

Požari, zaneti od meteorjev

Čeprav je že avgusta lanskega leta padlo v Braziliji več meteorjev, ki so povzročili velikanske požare, vendar so postale podrobnosti znane šele sedaj. Objavil jih je pater Fidelio iz Aviana, ki deluje kot misijonar v nekem pragozdu ob Amaconki. Kakor poroča pater Fidelio, so padli istočasno trije meteorji in sicer v neki gozd ob reki Curaci. Vročina, ki so jo razširjali, je bila neznosna. Čim so meteorji treščili na zemljo, se je ves gozd izpremenil v pravcato ognjeno morje in je gorel več mesecev nepretrgoma. Pred padcem so bile opažati zanimive vremenske motnje. Ob 8. zjutraj je postalo solnce krvavordeče, istočasno se je potemnilo nebo. Nato se je spustil velik oblak rdečkastega prahu, ki je napolnil vse ozračje. Fin pepel je pokrill drevje in grmovje. Pri tem je bilo ponovno slišati strašno sikanje in oglušujoče žvižganje, opazne pa so bile tri eksplozije. Zračni pritisk je bil tako močen, da so vsi ljudje, ki so delali v gozdu, popadali na tla ali pa jih je vrglo v vodo.

Ali so davki na alkohol za narodno gospodarstvo aktivni?

Nedavno je izšla zanimiva študija Kiserova o alkoholizmu v SSSR. Prihaja do zaključka, da pomeni obdavčenje alkohola veliko škodo za narodno gospodarstvo, ne da bi le malo omejilo alkoholizem. Izračunal je, da je dobila SSSR lani na davkih od alkohola 728 milijonov rubljev, izgube v narodnem gospodarstvu vsled alkoholizma pa 1270 mili-

Sport

SK Železničar:SK Ilirija 2:7 (1:2).

Včeraj je SK Železničar gostoval v Ljubljani in igral prijateljsko tekmo s prvakom Slovenije. Doseženi rezultat ni reelen; Mariborčani so pokazali lepo igro in bili tudi prvi polčas v absolutni premoči; drugi polčas pa je Ilirija izmenjala par moči s svežimi ter izmučene Železničarje potisnila v defenzivo.

Kratek potek igre: Ž. pritiskajo s hitrimi napadi in ima obramba I. polne roke dela. Krasen pas Pavlina izrabl Efferl in zabije gol za Ž. 1:0. I. ripostira in Glorič v zmedu nesrečno strelja v lastna vrata 1:1. Tik pred koncem polčasa strelja Oman (I.) ostro na gol, moke žoga izpolzne golmanu Ž. v vrata 2:1. — Drugi polčas nastopa I. z novimi halfi, kar se pri igri močno opaža. Napad za napadom se vali na Ž. gol; kmalu v začetku zabije Unterreiter (I.) najlepši gol dneva, 3:1. Nesporazum obrambe Ž. prinese I. četrti gol po Pfeiferju. Vsled faula diktirano 11 m Ilirija zastrelje; Ž. se z zadnjimi močmi trudi in Pavlin izrabl scrumage pred I. golom ter lepo placira v mrežo, 4:2. Tudi Efferlu (Ž.) se nudi prilika, vendar zastrelja tik prečke. Zopet prevzame I. igro v svoje roke in doseže po Pfeiferju, Pogačniku in Doberletu še 3 gole, 7:2. — Navzlic porazu je zapustil Železničar najlepši vtis v Ljubljani. Moštvo je izredno fair, poštvalno in disciplinirano. Manjka pa mu treninga ter radi tega ni izdržalo tempo do kraja. Zanimivi tekmi, kateri je bil odličen sodnik g. Cimperman je prisostvovalo precejšnje število gledalcev, ki so zadovoljni zapustili igrišče.

Nogometne prvenstvene tekme.

Maribor:Rapid in Železničar:Svoboda, določene za nedeljo 22. t. m. je moral MO zaradi slabega stanja igrišč odpovedati in preložiti na 29. marca.

Rumunska:Jugoslavija.

Prihodnja tekma za balkanski pokal se bo odigrala po definitivni odločitvi JNS dne 28. junija v Zagrebu.

Izredna glavna skupščina plavalnega saveza

se bo vršila dne 29. t. m. v Zagrebu.

Tekma za prvenstvo Evrope v rokoborbi

se bo vršila od 25. do 30. t. m. v Pragi. Prireditelj je težkoatletski savez ČSR, protektor minister za zdravstvo in telesno vzgojo dr. Spina. Udeležbo je prijavil tudi jugoslovanski težkoatletski savez, ki je postavil naslednji reprezentančni team: bantam Toth (Herkules), peresna teža Boros (Hakoah, Subotica), lahka Fišer (Hakoah), walter Markovič (Croatia), srednja Plečko (Herk.), Kos (Croatia) in Nagy (Sombor), polteška Metzner (Croatia).

Zanimiv proces za ločitev zakona

se je vršil nedavno v Chicagu. Obtožen je bil Alex Nelson, ki ga je tožila njegova žena na ločitev, češ, da jo je zapustil. Seveda je zahtevala tudi alimente. Nelson pa je v svojo obrambo navajal, da ni mogel več živeti poleg nje Dolgo je potrpežljivo prenašal vse žene grdobije, dokler ni nekega dne pripeljala domu grdega psa in ga klicala z njegovim imenom Alex. Bil je baje to najgrši pes, kar jih je kdaj videl. Sodnik je gospej Nelsonovi priznal pravico do ločitve, ne pa tudi na alimente. Sodba je ni posebno razveselila, tembol pa Alexa.

Težka stvar.

— Gospod doktor, kaj naj storim, jaz imam vedno mrzle noge?
= Dajte si vsak večer v posteljo toplo opeko!
Čez mesec dni:
— Gospod doktor, ta opeka čisto nič ne pomaga.
= Ali si jo dajete toplo vsak večer?
— Seveda!
= In polagate noge nanjo, dokler je topla?
— Ne. Tega ne morem. Jaz sem nočni stražar.

M. Zevacovi

V senci jezuita

Zgodovinski roman.

93

Kralj je bil vstal in jo pozdravil s tisto visokomerno priljudnostjo, ki ga nikdar ni zapustila v navzočnosti ženske, in ji goreče poljubil nežno zapestje. Nato je sedel nazaj, dvignil kositerni vrč z vinom, ki mu ga je bila prinesla, ter nalila lastnoročno dve čaši.

»Te prekrasne ročice niso ustvarjene za postrežbo,« je dejal.

»Ah, gospod, vi govorite z menoj kakor s kako vojvodinjo, čeprav sem le ponižna meščanka...«

»Meščanka!« je vzkliknil kralj.

»Kaj ne, to je še zmerom preveč? ... Reči hočem torej ponižna vlačuga...«

»Ne, ne, dete krasno! Vi niste vlačuga. Vaše vedenje, ves način, kako se izražate, sladki zvok vašega glasu, ki ga izkušate zamenjati utajiti, kakor ste si tudi lice skrili s krinko — vse to mi dokazuje, da ste boljša ženska...«

»Morebiti,« je rekla ženska resnobno.

»Ali vas ne morem preprosti, da snamete to krinko? Mari mi ne privoščite srečo, da vidim vaš obraz? ...«

»Ne, gospod. Storila sem obljubo, da ostanem maskirana!«

»Vedno? ...«

»Ne, o ne! To bi bilo preveč kruto,« se je zasmejala ženska.

»Da! Preveč kruto za vse tiste, ki jih prikrajšujete za toli krasen pogled...«

»Res je, da sem lepa,« je rekla mirno čudna vlačuga. »Toda, pomirite se gospod, moja zaobljuba poteče prav kmalu — v par urah.«

V par urah! ... Ah da sem kralj — dal bi krono, samo da bi bil tisti, ki vam odveže trakove in jo sname z vašega obraza.

Vlačuga se je hrupno zasmejala.

»Smejete se hudobnica?« je rekel kralj.

»Smejem se, ker sem že tolikokrat slišala take besede! Čudno je gospod, da rabijo vsi moški iste besede, kadar nas hočejo zapeljati...«

»Ali niste ljubili nikogar izmed vseh tistih, ki so vam razodevali svojo ljubezen?«

»Ljubila sem enega,« je odgovorila vlačuga, »da, samo enega...«

»O, hudiča! Zakaj nisem bil jaz tisti! ...«

Vlačuga se je čudno nasmehnila.

»In kako je bilo ime temu presrečnemu človeku?«

»Ali vam je mnogo do tega, da izveste?« je odgovorila ona koketno.

»Kaj pa, da mi je! Ime tekmece je ljubečemu srcu enako važno, kakor ime ljubice!«

»Eh, gospod plemič, nikdar nikdar nisem zvedela njegovega imena. Samo njegovo krstno ime poznam... Franc je! ...«

»Franc! ... Meni je tudi ime Franc.«

»Kakor je mojemu ljubčku! In kakor kralju francoskemu.«

»Da, dete krasno... Kakor kralju... In prepričan sem, da bi se hotel kralj še bolj prispodobiti vašemu ljubincu — če bi bil tako srečen, da bi vas spoznal... Toda vrniva se k temu možu... k temu Francu... Ali ga ne ljubite več?«

»Mrtev je;« je odgovorila s takšnim glasom, da je izpreletelo kralja kakor led.

In dodala je:

»Umorila sem ga jaz.«

Kralj se je zdrznil.

Hkrati je duškoma izpraznila svoj kositerni koza-

rec in Franc I. je zalotil v njenem očesu blisk, ki je šil iz nedogledne črnine. Toda ta dogodek nikakor ni poparil njegove strasti, marveč ga je razdražil še bolj. Ta ženska je bila morilka! ... Njene strasti so morale biti potemtakem proketo vroče in močne!

»Umorili ste ga!« je dejal in prijel preko mize za roko maskirane žene. »In to mi poveste kar tako. Ali veste, da ste jako neprevidni...«

»Kako to, gospod?«

»Če bi jaz na primer ne bil revni plemič, kakor si mislite — — — marveč...«

»No, kdo?« je vprašala ona željno.

»Če bi bil veliki profos?«

Neznanka se je zahrohotala.

»Kaj bi pa potem storili z menoj?«

»Zdi se mi, da bi bila moja dolžnost, aretirati vas na mestu; postavil bi vas pred sodišče, in čez kakih štirinajst dni bi se zibalo prelestno telo, ki ga zdaj tu občudujem, na monfokonskih vešalih!«

Zdaj se je vlačuga zdrznila.

»Na monfokonskih vešalih!« je zamrmrala za molko.

A takoj se je obvladala in dodala:

»Če bi to storili, bi ravnali skoraj tako podlo kakor tisti Franc, ki vam pripovedujem o njem...«

»Ne pozabite dete krasno, da sem rekel samo: če bi bil veliki profos... Na srečo pa nisem niti veliki profos, niti kaj podobnega, in skrivnost, ki ste mi jo jo zaupali, je v mojem srcu ravno tako varna kakor v vašem lastnem. Sicer pa, tudi če bi bil res veliki profos, bi rajši prekršil svojo dolžnost...«

»Ah,« je dejala ona s čudno ironijo, »vidi se vam, da ste galanten mož!«

»Pravite, da je bil vaš ljubimec podlež?« je povzel kralj.

»Ali sem rekla kaj takšnega?«

»Dozdeva se mi.«

»Če sem rekla, je res tako... dasi se mi zdi beseda podlež še preuborna, da bi mogla izraziti svojo čustvo...«

»Oh, oh, kaj vam je neki storil ta siromak?« je vzkliknil Franc I. smeje se. »Gotovo je bil nestanovit... prisegel vam je, da vas hoče ljubiti na veke. nato pa je odfrčal k drugim ljubicam? ...«

»Radi bi vedeli, kaj mi je storil? No, bodi, povem vam... Ker sem začela istorijo, je res potrebno, da jo tudi končam... In vrhu tega mi tudi ugajate...« je zaključila medleče.

»Smrt božja!« je vzkliknil Franc I., »če je to res!«

In Franc I., pijan strasti, je potegnil k sebi vlačugo, ki se je zdaj komaj še upirala.

Trenutek nato mu je sedela na kolenuh; ovila mu je roke okrog vratu... in njiju ustnice so se strnile v strastnem poljubu...

»Torej me ljubíš vsaj malce?« je vprašal kralj trepetaje.

»Saj sem rekla, da ste mi všeči!«

»Pojdiva, oh pojdiva! ...«

»Ne!«

»A jaz te ljubim! Hočem te! ... Pojdiva!«

»Tako pojdiva! ... Torej nečete poslušati moje povesti?«

»Ah, da, tvoja povest... kaj me briga! Knežja ali vlačuga, makar, če si peklenska hči, ljubim te takšno, kakršna si...! Pojdiva! ...«

»Pustite me!« je vzkliknila ona, braneč se tako nerodno, da se ji je rahlo odelo razparalo od vrha do tal in se je pojavila v vsej svoji blesteči mramorni goloti.

Kralj jo je pograbil v blazni strasti kakor volk, dvignil jo v naročje, in stekel iz sobe in sunil z nogo v vrata bližnje spalnice...

Pretekli sta dve uri.

La Šatenjre in D'Ese sta se bila vrnila v sobo za kneze z Mesanzo in Foveto.

Videč, da je tudi kralj izginil z maskirano vlačugo, kar se tiče tebe.«

sta se nasmehnila.

»Živio!« je zaklical La Šatenjre z grohotom. »Dajtev je v najlepšem teku!«

»Samo, da se ne bi izcimil kak bodoč baron, ki bi imel pravico sesti na zadnjo stopnjo trona!« je dodal D'Ese.

»Ah, najin prijatelj ne šteje... kaj pa je njemu eden več?«

In plemiča sta se zakrohotala.

Zdajci pa se je zaslišal krik, podoben kriku groze. Vsa blesta sta se spogledala Šatenjre in D'Ese.

»Hudiča! Človek bi rekel, da je to kraljev glas! ...«

Moža sta planila proti vratom, za katerimi se je bil slišal krik. Takrat pa so se vrata odprla, in kralj je stopil na prag.

Bil je bled kakor smrt.

»Idimo, gospodje!«

»Kaj se je zgodilo?«

»Idimo, samo idimo!«

Odšli so vsi trije tako naglo, da je bil njih odhod podoben begu.

»Sir,« je vprašal La Šatenjre, ko so bili zunaj »povejte vendar...«

»Ta ženska, gospoda, ta vlačuga...«

»Kaj je z njo, sir?«

»To ni bila ženska... bila je pošast!«

Plemiča sta se spogledala, kakor da bi hotela reči: »Ali kralj nori?«

Toda Franc I. je stopal širokih korakov proti Luvru. Sledila sta mu v silnem začudenju, in nekaj trenutkov so stali pred skritimi vratci, kjer ju je kralj odslovil rekoč:

»Lahko noč, gospoda! ... Niti besede o tej avanturi... nikoli, zapomnita si...«

»Kaj se je bilo zgodilo?«

Kakor smo videli, je kralj odnesel vlačugo v spalnico, ležečo poleg sobe, kjer so bili.

Stopimo v to spalnico v trenutku, ko je ženska ležala na postelji, polna predražestne brezbrčnosti.

Kralj je sedel na rob postelje.

»No,« jedejal, »ali tudi sedaj še nočeš sneti svoje krinke? Luč božja, krasotica moja, na svetu je ena sama ženska in ta si ti!«

»Lažete, gospod,« je dejala vlačuga.

»Ne, ne, prisežem ti!«

»Pri čem?«

»Pri svoji viteški časti!«

Nasmejala se je tako turobno, da je kralj vzdrltel.

»Vi niste vitez,« je dejala.

Namršil je obrvi. Toda mahoma se je premislil, češ:

»Pa! Saj je še boljše, če je ravno takšnih misli!«

Povzel je:

»Ali nisi rekla, da se nocoj konča tvoja zaobljuba?«

»Da, sladki moj gospodič. Zakaj obljubila sem, da obdržim svojo krinko do dne, ko najdem moškega, ob katerem bom mogla pozabiti njega.«

»Preskrkana si! Toda povej, ali si se zelo srdila na onega, drugega?«

»Sovražila sem ga, in ga sovražim. Oh sovražim ga smrtno, dasi je moje sovrašstvo utešeno v tem trenutku.«

»Res, pravila si mi, da si ga ubila.«

»Da, otrovala sem ga.«

Fran I. je namršil obraz.

»Sunek z bodalom bi bil lepši,« je dejal.

»Bila bi segla po bodalu, če bi bil zaslužil ta človek kaj boljšega kakor strup, če bi bil vitez. Toda bil je strahopetec, oh zato sem ga udarila z orožjem strahopetnosti.«

»Povej mi, kako je bilo to?«

»Ah, zdaj se vam pa le hoče slišati moja povest?«

»Kajpak krasotičica moja. Sicer pa me zanima vse, kar se tiče tebe.«

Kupim hišo

na prometnem prostoru s trgovskim lokalom, najraje v predmestju Maribora. Cenjene ponudbe pod »B.B.« na upravnisti listu. 708

Hlito popravilo ur, ceneno in točno z 1—5letnim jamstvom pri tvrdki A. Stojec, Maribor, Jurčičeva ulica št. 8. Po stenske in stoječe ure se pride na dom. XVII

Sobo in črkoslikanje,

vedno najnovejši vzorci na razpolago izvršuje poceni, hitro in okusno Franjo Ambrožič, Grajska ulica 3 za kavarno »Astoria«. X

Spalne sohe,

politirane, najmoderneje, ugodno prodam. Mizarstvo Rudolf Kompara, Aleksandrova c. 48. 3106

Ali že veste,

da pere »Triumf« Pavel Nedog ovratnike tako lepo, da izgledajo kot novi? XIV.

Brzopotplata

je in bo še nadalje v Tattenbachovi ul. 14. Moški podplati 28 Din. Ženski podplati 22 Din. 606

Sanatorij v Mariboru

Gospoška ul. 49. Telefon 2358. Lastnik in vodja: primarij dr. Černič, specialist za kirurgijo

Sanatorij je najmoderneje urejen za operacije in opremljen z zdravilnimi aparati: višinskim solncem za obsevanje ran, kostnih in sklepnih vnetij; tonizatorjem za elektriziranje po poškodbah in ohlapelosti čreves; diatermijo za električno pregrevanje in električno izžigavanje; žarnico »hala« za revmatična in druga boleča vnetja; »enterocleaner« jem za notranje črevesne kopeli pri zaprtosti, napihovanju in za splošni telesni podvig. Dnevna oskrba prvi razred Din 120.—, drugi razred 80.—, tretji razred 60.—.

zastopniki se sprejmejo

Inserirajte v »Večerniku«

OBČINA KOŠAKI naznanja prežalostno vest, da je gospod

Rupert Pirher

občinski svetovalec,

v četrtek, dne 19. marca nenadoma preminul. Pogreb se bo vršil v soboto, dne 21. marca iz mrtvašnice na mestno pokopališče v Pobrežju.

Slava njegovemu spominu!

Košaki, dne 20. marca 1931.

748